

HỘI ÁI-HỮU BIÊN-HOÀ

Website: <https://www.bienhoatx.com>

Email liên lạc: datlam1951@yahoo.com

Hội Ái-Hữu Biên-Hoà hân hạnh giới thiệu đến quý vị bài:
Trường Mỹ Nghệ Ứng Dụng Tại Nam-Kỳ được đồng hương
Huỳnh H. Hiền sưu tầm gửi về đóng góp trên diễn đàn Hội. Hội
chân thành cảm tạ tác giả. Kính mời. **Trân trọng.**

TRƯỜNG MỸ NGHỆ ỨNG DỤNG TẠI NAM-KỲ

Các trường mỹ nghệ nằm ở phía Đông, Nam-Kỳ, thủ đô của ba
tỉnh Gia-Định (ngay cửa ngõ Sài-Gòn), Biên-Hoà (cách Sài-Gòn

30 km về phía Đông-Bắc) và Thủ-Dầu-Một (cách Sài-Gòn 30 km về phía Bắc).

Trường Gia-Định có thể coi là ngôi trường chính của hai trường kia. Trường này chào đón tất cả những người trẻ đang theo học các trường mỹ nghệ. Trong năm đầu tiên, những người trẻ này được giáo dục bổ sung và bắt đầu học nghề cùng nhau (vẽ, công nghệ, bài tập thủ công). Vào cuối năm chuẩn bị tổng quát này, khi các năng khiếu được bộc lộ, các ơn gọi xuất hiện, tạo dịp cho các sinh viên theo ngành chuyên môn, tùy theo sở thích và năng khiếu của họ. Một số ở lại Gia-Định, số khác đến Biên-Hoà và Thủ-Dầu-Một để học toàn bộ ngành nghề mà họ đã chọn.

Ở cả ba trường, thời gian học thông thường là sáu năm mà trong quá trình học sơn lót thực tế kéo dài ba năm. Sau đó, hầu hết sinh viên sẽ dành thêm ba năm nữa để tham gia các buổi hội thảo nâng cao gắn liền với mỗi trường. Trong ba năm cuối cùng này, khi họ nhận được tiền lương, họ sẽ hoàn thành khoá đào tạo kỹ thuật của mình. Quá trình thực tập trong xưởng được đánh giá cao bằng việc tạo ra một kiệt tác có giá trị bằng tốt nghiệp thợ bậc thầy. Sau khi ra trường, sinh viên làm việc tại các doanh nghiệp địa phương hoặc tự thành lập.

Ba trường này được đặt dưới sự kiểm soát nghệ thuật của một thanh tra các trường nghệ thuật ứng dụng, người duy trì sự thống nhất về quan điểm và sinh hoạt học đường. Vì vậy, các trường thường xuyên liên lạc với nhau, hợp tác làm việc. Gia-Định đưa ra quy hoạch tổng thể để Biên-Hoà và Thủ-Dầu-Một cùng thực hiện. Biên-Hoà sản xuất phụ kiện cho nội thất Thủ-Dầu-Một, v...v...

Các trường nghệ thuật không tìm cách truyền bá vào Đông-Dương những công thức nghệ thuật danh giá ở đô thị. Ngược lại, lý tưởng của họ là làm sống lại những truyền thống địa phương đã bị gián đoạn. Phục hồi hoặc thúc đẩy một nghệ thuật sống, một

nghệ thuật vay mượn các công cụ và một số quy trình kỹ thuật từ phương Tây, nhưng lại có nguồn gốc từ chính đất nước này. Họ lấy cảm hứng, chủ đề, hình thức từ tác phẩm của các bậc thầy Trung-Quốc cổ xưa và trong công tác địa phương, đây là mục tiêu mà ba trường phái Nam-Kỳ đặt ra. Sinh hoạt của họ đã được cảm nhận rất may mắn vì các trường Gia-Định, Biên-Hòa và Thủ-Dầu-Một đã mang lại sự đổi mới cho nền nghệ thuật công nghiệp địa phương, sự sa đọa và suy tàn mà gần đây mọi người đều nhận thấy.

Trường Biên-Hòa.

Trường Biên-Hòa có thể khẳng định có truyền thống lâu đời về gốm sứ, rất được ưa chuộng trong tỉnh, thậm chí cả các xưởng đúc nghệ thuật, nơi từng có nhiều điêu khắc gia ở Nam-Kỳ (làm công chiêng, chuông). Khi xưa, các quy trình thô sơ và sản xuất, chỉ nhằm mục đích bán hàng hằng ngày, chỉ tạo ra những sản phẩm không có giá trị nghệ thuật, trường Biên Hòa đã đi ngược dòng: nó thổi sức sống mới vào nghệ thuật địa phương.

Được đặt dưới sự hướng dẫn của hai chuyên gia người Pháp, một người được đào tạo tại nhà máy Sèvres và được sự hỗ trợ của một số quản đốc và giảng viên bản xứ, 1 trường có 74 học sinh được chia thành hai khu: khu đồng (39 sinh viên), khu gốm sứ (35 sinh viên).

Học sinh hầu hết đều là nông dân trẻ. Rất khéo léo với các ngón tay của mình, các em bắt đầu bằng việc tái tạo các con vật nhỏ bằng đất sét, sau đó khi hoàn thành chương trình giáo dục phổ thông, các em học vẽ, làm mô hình, sáng tác các họa tiết trang trí; cuối cùng họ bắt tay vào việc tái tạo những tác phẩm cổ điển phức tạp và tinh tế nhất.

Phần làm gốm sử dụng đất được thu thập trong vùng và được làm sạch, rửa sạch và định lượng tại xưởng của trường. Men và thuốc nhuộm có nguồn gốc từ Trung-Quốc.

Trường Biên-Hoà sản xuất tất cả các loại bình hoa, đồ đá được nung, chạm khắc và nức, tráng men; sao chép các tác phẩm từ Viện Bảo Tàng và các bộ sưu tập tư nhân ở Sài-Gòn; sử dụng các tài liệu được xuất bản trong các bộ sưu tập lớn dành cho nghệ thuật Trung-Quốc. Nhờ thế, qua các mẫu trưng bày tại phòng Triển Lãm, có thể thấy bình hoa Biên-Hoà đẹp từ đường nét đến chất liệu.

Phần Đồng, hầu như chỉ sử dụng quy trình đúc sáp thất lạc. Trong số các mẫu mã đa dạng và thường được đổi mới, các đồ vật bằng đồng được làm tại trường (tượng các vị thần Viễn-Đông, lư hương, động vật tự nhiên và huyền thoại, con dấu, chặn giấy, đồ đính đá, v.v.) cũng không có gì phải chê cả về kiểu dáng và 1 lần thực hiện.

Trường không sản xuất đủ để đáp ứng lượng khách hằng ngày càng tăng thêm. Ngoài một số tác phẩm trang trí các gian hàng của Nam-Kỳ và Giáo Dục Công Cộng, trường Biên-Hoà gửi đến phòng Triển Lãm một tượng đồng lớn, một tượng đài có hình thức rất đẹp mắt.

Trường Thủ-Dầu-Một

Trên sông Sài-Gòn, tỉnh Thủ-Dầu-Một là vùng rừng đặc biệt giàu có các loài quý hiếm. Khu rừng này luôn cung cấp thợ làm tủ và thợ mộc. Do đó, thị trấn Thủ-Dầu-Một rất thích hợp để trở thành trụ sở của một trường dạy đóng đồ nội thất. Được thành lập vào năm 1901, trường Thủ-Dầu-Một là trường lâu đời nhất trong ba trường nghệ thuật ở Nam-Kỳ.

Trường Thủ-Dầu-Một có trang thiết bị cơ khí quan trọng; trường có 68 sinh viên địa phương, ngoại trừ một số sinh viên được nhận

học bổng từ các tỉnh khác. Được hướng dẫn bởi một giáo sư người Pháp với sự hỗ trợ của hai bậc thầy vẽ và năm vị quản đốc bản xứ, trường Thủ-Dầu-Một tổng hợp tất cả các nghệ thuật nội thất. Nó bao gồm bốn phần, mỗi phần tương ứng với một nhánh đặc biệt: làm tủ, chạm khắc gỗ, khảm và khảm, sơn mài.

Ngoài các đồ vật trang trí hoặc đồ dùng nhỏ hằng ngày (mâm, bảng vàng mã, v.v.), trường Thủ-Dầu-Một còn sản xuất đồ nội thất lấy cảm hứng từ các tác phẩm được trưng bày tại Cung Điện và Viện Bảo Tàng Huế, cũng như các tác phẩm đẹp của Trung-Quốc, giường cắm trại, tủ bát đĩa, rương, ghé bánh và ghé đầu, bàn cúng, bàn thờ, v.v... Những bộ bàn ghé do trường sản xuất không thể không nhận được sự tán thành của những người sành sỏi: chúng gây ấn tượng bởi sự phù hợp về hình thức, sự tinh tế trong đường nét, sự hoàn hảo của hình thức. lắp ráp, sự hoàn thiện tỉ mỉ của việc thực hiện. Một số lượng lớn cựu học sinh của trường Thủ-Dầu-Một ngày nay được bố trí vào vùng, nơi họ đã nâng cao trình độ sản xuất bản địa lên rất nhiều.

Các tác phẩm của trường Thủ Dầu Một gửi tới nhiều hội chợ và triển lãm luôn được công chúng rất yêu thích, cả ở Pháp và Đông-Dương. Những tác phẩm được gửi đến Vincennes sẽ củng cố thêm danh tiếng của trường phái đóng tủ rất nguyên bản của Nam- Kỳ. Cuối cùng, cần lưu ý rằng một nghề bản địa, bao gồm chủ yếu là các ông chủ nhỏ, đã lan rộng khắp trường mà mọi người vẫn tiếp xúc cả về tuyên dụng công nhân của họ và để được tư vấn hoặc làm công việc kỹ thuật.

Huỳnh H. Hiền

Trích trong

* EXPOSITION COLONIALE INTERNATIONALE PARIS
1933.

* EXPOSITION COLONIALE INTERNATIONALE PARIS
1931.

INDOCHINE FRANÇAISE GOUVERNEMENT GÉNÉRAL
DE L'INDOCHINE.

DIRECTION GENERALE DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE
LA COCHINCHINE SCOLAIRE.

L'ENSEIGNEMENT DANS LE PAYS LE PLUS ÉVOLUE DE
L'UNION INDOCHINOISE.

HANOI IMPRIMERIE D EXTREME-ORIENT 1931.